

Omasaari - Viisitoista kesää

Kesähaaveet

Helluntai oli sinä vuonna harvinaisen lämmin. Suunnitelmat oli luotu myös silmälläpitäen, että kesästä tulisi aurinkoinen ja vähäsateinen, mieluummin sateeton. Tietenkin nämä toiveet olivat keskenkasvuisten pikku-poikien, ei maanviljelijöiden, joiden piti saada kasvu maasta ja sehän ei onnistu ilman sateita.

Meitä poika-viikareita oli melkoinen sakki, jotka kulkivat koulusta samaa matkaa ja samalla suunnittelivat asioita, kuten tulevaa kesää ja kesälomaa.

Poikien kuningasajatuksena oli kesä, johon liiat työpaineet eivät saaneet sijaa. Kesään kuului, uiminen, onkiminen, telttailu ja letunpaisto. Poikien kesään ei kulunut; aikaiset herätykset, lehmienlaitumelle vienti, kasvimaan kastelu, kerppujen teko, ei ainakaan heinänteko, peltojenäestys, eikä puinti.

Mutta miten ollakaan, juuri nämä työt, ne kuuluivat pakollisena kuviona kesään, eikä asiasta ollut edes neuvottelu-oikeutta, korkeintaan murjotusoikeus, sekin vanhemmilta salaa. Kaikenlainen mielenosoitus saattoi kutsua "koivuniemenherran" kylään.

Toteutus

Helluntaista alkaa kesä. Koulumatkoilla oli tuumattu, melkein päätetty, jokainen viikari tekee, tai äidillä teettää, voileipiä maitopullon ja kananmunien lisäksi reppuun retkievääksi. Tulitikut, kahvipannu ja muut tykötarpeet kuuluivat isompien poikien varustukseen, eihän pikkupojilla ollut tulitikkuihin minkäänlaista oikeutta.

Ja helluntai aattona saunan jälkeen kylänrantaan, käsky kuului jokaiselle, poisjäännistä seuraisi sakinhivutusta.

Ensimmäiset olivat jo viidenmaissa venerannassa malttamattomana onkivapa kädessä kokeilemassa, josko se kala söisi ja söihän se. Tosin kalat olivat oudon näköisiä, pieniä, mutta niitä oli paljon. Moista ihmettä ei oltu ennen nähty, eikä se jaksanut kauaa kiinnostaa nytkään, mukavampi oli uida, rantavesi oli siedettävän lämmintä. Ensimmäiset eväsleivät maistuivat houkuttelevan maukkailta, ei voinut vastustaa.

Odottavan aika on pitkä, niin nytkin, odoteltiin viimeisetkin tulijat, kunnes pääteltiin, ettei läheskään kaikki olleet saaneet kotiväeltä lupaa, "rantapäiville"

Aurinko paistoi mukavasti, kun siirryttiin parilla veneellä pienen matkan päähän niemenkärkeen viettämään ensimmäistä retki-yötä.

Isommilla pojilla oli harjateltoa, jonka he pystyttivät, tietysti parhaalle paikalle, kotoa saatu suojapeitto tai "viltti" sai kelvata muille yö suojaksi.

Nuotiokahvit, ne olivat monelle nuorimmista ensimmäiset eräkokemukset ja nautinto vailla vertaa. Ne eväät, ne loppuivat heti alkajaisiksi, niin hyviltä ne maistuivat, järven rannalla ilta-auringossa. Myös voimat loppuivat puuhastelun myötä ja uni voitti, kylläiset kesäyön viettäjä.

Salakankutu

Retkeläisten uni ei ollut pitkä, joku tuli veneellä rantaan ja kolisteli, ilmeisesti tarkoituksella niin, että koko joukko pöllähtäneitä poikia kerääntyi rannalle ihmettelemään mitä outoa on tekeillä.

Asia selvisi, kalamiehiä tulossa yö-kalaan. Oli salakankutu aika ja se oli juuri tämä ainoa, yö, kun tämä outo kala, jota pojat olivat aikaisemmin illalla ihmetelleet, vietti kutujuhlaa, se oli "salakka"

– Pojat kesäretkellä, sanoi vanhempimies, jonka tunsimme Einariksi.

Myös toinen mies, se Sulo oli myös lähinaapureita, nuorempi ja hiljaisempi, ei sanonut meille mitään, nousi maalle ja vei reppunsa meidän jo melkein sammuneelle nuotiolle. Myös Einari nosteli reppunsa ja monen monta tyhjää saavia rannalle, verkot jäivät veneeseen.

– Laitetaan kahvivesi vartaaseen ja lasketaan ensimmäiset verkot veteen, tuumi Einari ja kaivoi repusta jo parhaat päivänsä nähneen kahvipannun, jonka Sulo kävi rannalla täyttämässä.

Miehet laskivat verkot aivan rantaan, melkein kuivalle, jota me pojat ihmeteltiin rantakivillä istuen.

– Se tuo salakka kutee melkein kuivalla maalla, vanhempimies sanoi ja laitteli kahvinporoja pannuun.

--Tässä olisi pojillekin kahvia, tuokaa kuppinne tänne, teillähän on omat maidot, leipäpalat vois jokaiselle leikata, voita ei ole, mutta eiköhän se mene ilmankin ja menihän se, rukiinen leipä näin rannalla kesä yössä, se oli poikaa. Miehet kaivoivat repusta "kahvimaitoa" jota lirauttivat kahvin sekaan, selittämättä kummemmin, vaikka mitäpä tuosta selittämään, jokainenhan tiesi mitä pulloissa oli.

Siinä kahvia naukkaillessa miesten jutut kävivät kokoajan äänekkäämmiksi ja "tuhmemmiksi", jotka meitä poikia kiinnostasi ja korvat höröllä piirissä kuunneltiin, eihän sellaista tilaisuutta joka päivä kohdalle sattunut, ei ainakaan kotona.

Sitä "Kansansivistystä" saimme aika annoksen, kunnes Sulo, se hiljaisempi mies sanoi.

– Ei perhana ne verkot...

Miehet kömpivät pystyyn, oikoivat raukeita jalkojaan ja menivät veneelle. Me pojat oltiin valmiita nukkumaan, olihan päivä kohta puolilla öitä. Niinpä vetäydyttiin peittojen alle unta etsimään, eikä se erällä kuulostanut vaikeaa olevankaan.

Kalamiehet kolistelivat veneen kanssa rantakivikossa verkkoja nostaen, välillä naurunremakka ilmaisi, että "hauskankahvia" oli juotu. Siinäpä se meidän poikien uni oli. Miehet toivat verkot rannalle ja ripustivat ne aivan meidän nukkumasuojien lähelle puitten oksiin levittäen ja alkoivat päästellä kaloja verkoista samalla kovaäänisesti keskustella niin, että ei meidän poikien nukkumisesta tullut mitään, vaan kömmittiin ulos ihmettelemään mitä tapahtuu.

Se oli virhe, paha virhe?

– Se vanhempi mies, se Einari alkoi esitellä meille, josko auttaisimme heitä kalojen päästelemisessä, se olisi suuri apu heille ja saataisiin kaloja palkaksi kotiin vietäväksi. Eihän me pojat rohjettu olla auttamatta ja niinhän miehet olivat kalareissunsa suunnitelleet, se alkoi selvitä meille, kun miehet siirtyivät nuotiolle eväitten pariin.

Kaloja oli paljon, enää ei ihmetyttänyt kalasaavien määrä, kyllä ne aamuun mennessä täytyisivät. Miehet vaihtoivat kalaisat verkot meidän tyhjentämien tilalle, itse vain istuivat väliajan nuotiolla.

Aamu oli pitkällä, kun saavit olivat täynnä ja miehet lähtivät viemään niitä kotiinsa. Maksoivathan miehet meille palkkana sangollisen kaloja niin kuin olivat luvanneet, mutta kukaan ei niitä huolinut, jokainen oli saanut kaloista kyllikseen, joten laskimme kalat takaisin järveen.

Aurinko paistoi jo korkealta eikä nukkumisesta tullut mitään, siis aamukahvin keittoon. Isompia poikia näytti nukuttavan, eivät tulleet kahville vaikka kuinka huudeltiin, joku meni teltalle katsomaan miksi kahvi ei maista?

– Kamala mikä haju, parkaisi teltalle mennyt, tulkaa auttamaan nämä ulos, ovat sairaita. Siinä oli ihmetystä kerrakseen, ennen kuin joku kykeni selvittämään mitä oli tapahtunut. Isot pojat olivat käyneet yöllä miesten ”kahvimaito” pullolla, salaa, miesten ollessa veneellä.

– Entäs jos ukot olisi huomannut, entäs sitten? Eipä huomanneet, me laitettiin järvivettä tilalle.

– Synnin palkka on kuolema, tuumi joku ”valkonaama” ja liotti päätänsä rantavedessä. Tarkoitus oli, että oltaisiin oltu molemmat pyhäpäivät nauttien vapaudesta ja kesästä, mutta kaikki olivat valmiita lähtemään kotiin lepäämään jo ennen ensimmäistä puoltapäivää.

Toinen yritys

Helluntainretkellä sovittiin, että yritetään uudemman kerran parinviikon kuluttua ja sitten mennään kauemmaksi järven toiselle puolelle, siellä on autio saari, jota ei omista kukaan eikä kalamiehiä olisi riesana.

Näin tehtiin

– Onko nyt kaikki tässä, kyseli Pete ja laskeskeli meitä olevan neljä rannalle ilmaantunutta. Lähdetään näillä, sovitaan yhteen veneeseen.

Matkaa oli kolme kilometriä, joten huonolla ilmalla ei ehkä uskalla lähteäkään, tuumittiin ja todettiin nyt olevan mainio ilma. Matka meni rattoisasti, melkein huomaamatta, kun olimme jo perillä.

Pete vanhimpana ja teltanomistajana oli itsestään selvä johtaja ja samalla vastuunkantaja.

– Kake, sinä otat vastuun nuotiosta ja Teppo ja Valtteri, nuorimpina tekevät mitä käsketään, jakoi Pete tehtävät toisille.

– Tässä on hyvä telttanpaikka, ei ole kiviä alla, me pystytetään teltta ja Kake tekee nuotion, määräsi Pete, ei kun toimeen.

Harjatelta, vähän haalistunut, meille hyvä. Yläaru sidottiin puusta puuhun, siinä se teltta aivan kuin roikkui, se oli hyvä paikka, puut varjostivat ei olisi kuuma aurinkoisena päivänäkään.

Jos ei muusta niin savunhajusta tiesimme, että nuotio on tehty. Tulokahvit, retken kohokohta jolla kastettiin saari yksinkertaisesti "Meidän saari". Ja kyllä se kahvi maistoi, ne eväät, edellisestä kerrasta opittuna, eväitä oli riittävästi, sai nauttia mahantäydeltä ja kyllä me nautittiin, eväistä ja kesästä. Ruokailun päälle päivänokoset teltassa.

Onkiminen, se on rannalla ollessa pakollinen asia, ajanviete vailla vertaa. Niin myös meille, mutta onkiessa tarvitaan syöttejä ja kukaan ei ollut juuri niitä onkimatoja muistanut kaivella sieltä kotipihan roska-tunkiosta. Ongelle oli päästävä, syöttejä tehtiin eväsleivän kuoresta, ruohonjuuresta ja hyvällä tuurilla saattoi löytää kiven alta madon joka oli aarre. Onkikalan nuotiolla paistaminen oli retken huipentuma, suolaakin olisi kaivannut, mutta hyvä oli tuimanakin.

Ensimmäinen viikonloppu meni saareen tutustuttaessa, syödessä ja loikoillessa, oltiin yksimielisiä, tämä on paratiisi.

Teltta, tuo kahdenhengen harjatelta ei ollut suuruudella pilattu, mutta neljä poikaa siihen mahtui, tai oikeammin, oli mahdollista, muutakaan vaihtoehtoa ei ollut, tilaa antoi, kun puolet

oli toisinpäin, ”varpaat suussa” asennossa. Pois lähtiessä tuumittiin – jätetään teltta pystyyn niin kukaan ei rohkene tulla meidän saareen ja kerrankin oltiin oikeassa,

Meillä oli oma saari

Sää tiedotukset kuunneltiin radiosta tarkkaan, ainakin loppuviikoista ja hyvä sää tiesi viikonloppua saarella.

Meitä oli neljä poikaa, vaikka alun pitäen oli tulossa useampia jopa joskus mukaan lähti joku tutustuja, mutta ei heistä tullut vakio kävijöitä ja näin hyvä, juuri tällä porukalla oli hyvä yhteishenki.

Monet onkikilpailut pidettiin ja voittaja tarjosi kahvit, kahvit, no se olisi menetellyt, mutta kun voittaja tarjosi myös ”nisut” omista eväistään se korpesi.

Tämä toinen kesä

Toisena kesänä ei menty salakka-ansaan, mentiin vesille ensikerran vasta viikko jälkeen helluntain ja suoraan omaan saareen. Väkeä oli tullut alun toistakymmentä poikaa ja seassa oli isojakin poikia, joilla oli miestenjutut. Isommat pojat viettivät aikaansa omassa ryhmässä korttia pelaten ja ”eväsmaito” pullo teki kierroksen. Me pikku ”natiaiset” siinä ympärillä silmät ja korvat tarkkana ”takapiruina” imimme oppia suuremmilta, sitä myös saimme. Kyllä meillä riitti ihmettelyä koko kesäksi niissä isojenpoikien jutuissa, ainakin tyttöjen kanssa pelehtiminen tuntui, kuin toisesta maailmasta, ei me kehata noin hassuksi ruveta, me tuumittiin, mutta siitä huolimatta aiheesta syntyi keskustelua aina vain useammin.

Isojenpoikien kiinnostus ei riittänyt yhtä kertaa kauemmin lähteä saariretkelle, joten saatiin olla omalla sakilla ja se sopi meille.

Kirkasta ”kahvimaitoa” ilmaantui vain, kun oli tullut vieraita pistäytymään nuotio-tulille. Omiin juomisiin meillä ei ollut varaa, eikä uskallustakaan, kotiväki jos saisi sellaisesta vihiä, loppuisi saariretket siihen paikkaan ja sitä riskiä emme uskaltaneet ottaa.

Paljon muutakaan harrastus mahdollisuutta ei meillä ollut, jos ei huomioitu ”poikakerhoa” joka kokoontui kerran viikossa. Meidän mielestä poikakerho oli ”naperokerho”, me oltiin kasvettu omasta mielestämme isoiksi jätkiksi. Lentopallo porukka oli Seurantalolla, mutta se oli miesten sakkia joka sinne pääsi mukaan, me oltiin välikokoa. Kyllähän me lentopalloa pelattiin joka vapaahetki, mutta vajailla joukkueilla, se ei tuntunut paljon menoa haittaavan, ei ainakaan äänestä päätellen. Kerran jos toisenkin vanhemmat tulivat häätämään meitä nukkumaan, sanomalla.

– Kohta on aamu eikä tuolta metakalta ole saanut unta silmäntäyttää.

Kesäkesältä

Kesät menivät tavan mukaan, telttaretket kuuluivat entiseen tapaan meidän ohjelmaan, tosin harventuen kesä –kesältä. Telttakin sai tarpeekseen ulkona seisomisesta, sateesta ja paisteesta, se otti ja repesi. Oma syynsä oli varmaan, että oli kasvettu kokoa lisää ja mitta tuli täyteen. Oli teltan hankinta, joka meinasi lopettaa koko telttailu harrastuksen, ei päästy

sopimukseen teltan koosta, eikä mallistakaan. Pete ja Kake isompina halusi paremman teltan ja pienempi suoja olisi Tepolle ja Valtterille riittänyt, kai se oli rahastakin kiinni. Muutama viikko jahkailtiin telta-asiaa, kunnes tehtiin aivan odottamaton yllätyspäätös, ostettiin kaksi telttaa.

– Taisi tulla ”eroperreessä” Tuumi Pete, lapset lentää pesästä, pojat tekivät sen nyt. Olisi pitänyt ero tehdä aikaisemmin, ei muuten, mutta sopii retki tavarat teltaan suojaan eivät kastu sateessa,

– Tämä soputelta on hyvä mahtuu istumaan,

– tuumi Kake, voi pelata korttia sateellakin, kun muuta ei voi tehdä ja mahdutaan kaikki. Mahtuisi joku ”liikkakin,” vaikka etelän lomalainen hienohelma Kake mielti. Eikö helmaton olisi mukavampi, isot pojat sano niin, arveli Teppo. Isot pojat olivat sitä mieltä, ettei vaatteita ollenkaan, ei se ehkä ole hyvä vilustuu alastomana koikkelehtia, mutta onpahan jokaisen oma asiansa vaatteissa tai ilman, tuumi Teppo, ei minua kiinnosta yhtään.

Syyskesällä, marja-aikaan innostuttiin jopa keräämään marjoja, kuten mustikoita. Omiin suihin ne enimmäkseen hupenivat, mutta joskus tuli kotiin, äidille viemisiä.

– Onpa hyviä mustikoita, ensin syöt mustikkamaitoa ja illaksi keitän mustikkasoppaa, iloitsi äiti, kun Teppo toi mustikoita joita oli tullut saaresta kerättyä.

– Olis me ne syöty, mutta kun maito oli silloin jo loppunut, on siellä näitä lisääkin, tuon ensikerralla.

Tämä kesä jäi lyhyemmäksi, pojat eivät raaskineet uusia telttoja pitää ulkona syys-sateessa, alettiin suunnittelemaan seuraavaa kesää.

Kesät kuluivat, saari säilyi entisellään, mutta leikit muuttuivat, järjestettiin kilpailuja, etsintä-, uinti-, kivenheitto-, onki-, soutu- ja tukilla pysyttelykilpailut olivat meidän itsensä punnitsemisen tapoja. Erikoisesti tukilla pysyttely oli meidän lempi puuhia. Tukilla sai tehdä mitä vain, mutta olkapäät eivät saaneet kastua. tukilla olemisen ennätys oli Kakella, kuudentunnin paikkeilla, väitti nukkuneensa istuallaan, sitä ei voitu todistaa, kun aina tukilla olija ei ollut lähellä rantaa, vaan ajelehti tuulen mukana kauempana.

– Jonkun kerran saattoi lähirannalla pihalta kuulla tyttöjen kimakampaa naurua, kysyttäessä me ei oltu kuultu eikä nähty tyttöjä ei mailla eikä halmeilla, eihän me sentään vaikka olisiko noista haittaakaan ollut.

Jotain meidänkin mielessä oli, se selvisi, kun naapurin vanhapoika pyysi lainata meidän telttaa, sitä komeampaa, soputeltaa. Voisi sanoa , että me käytettiin naapurin hädänalaista tilannetta hyväksi. Joltakin löytyi ”kortsu” repun taskusta, mitä varten lienee siellä ollut. Kepponen mielessä leikattiin reikä sanottuun välineeseen ja laitettiin teltassa olevaan taskuun.

Tarina päättyi onnellisesti, vuoden vaihteen jälkeen naapurissa vietettiin häitä. Meitä ei kutsuttu. Keväällä naapurissa oli ristiäiset, meitä ei kutsuttu, ”kummiksi”.

Tuli aika lähteä

Sitten koitti kevät, minun vanhimpänä oli ratkaistava olenko pikku- vai isopoika. Sinne jäivät kaverit, Kake, Teppo ja Valtteri, me olimme näinä kesinä kasvaneet yhteen. Minusta tuntui, kuin olisin petturi, hylännyt parhaat kaverini, mutta se on elämää, on lähdettävä, että pääsee tulemaan,

Miehuus

Tultuani syrjäytetyksi telttaporukasta, minun oli lähdettävä etsimään uutta ikäistäni seuraa. Ja minä kun olen omasta mielestäni ollut jotain, niin nytkin, se mitä hain oli oltava erikoista. Siispä hain "armeijaan", olin vasta kuusitoistavuotias, siis paperisota oli melkoinen, lääkärin todistus, mainetodistus ja vanhempien suostumus. Ei liene väärennöksistä ainoita, eikä pahimpia, vanhempien nimet suostumus paperiin.

Armeija olo oli virheistä pahimpia jonka olen tehnyt. Minä "nulikka" ikäinen pojankoltainen armeijakoulutuksessa, miestenkoulussa. Koskaan en ole asunut vieraitten ihmisten kanssa, en ole ollut edes yötä vieraassa paikassa,

Saattoi koti-ikävässä vierähtää tyynyliinalle enemmän, kuin yksi kyynel, sen kahdeksan kuukauden aikana.

Sotaväestä selvittyäni, sillä selviytymistaistelua se oli aivan kirjaimellisesti, minä olin mies, tai ainakin, miestä piti esittää, ei minulla ollut paluuta pikkupoikien leikkeihin. olin viitoittanut itselleni uuden tien jota pitkin oli lähdettävä kulkemaan, tahtoi tai ei.

Oli paras kesäaika, kun pääsin siviiliin, pojat olivat taas kerran valloittaneet saaren ja minun teki mieli käydä edes katsomassa heidän touhujaan. Koitin hillitä saarihalujani mahdollisimman kauan, mutta jossakin vaiheessa hillintä petti ja eräänä mahdottoman kauniina kesä-päivänä lähdin poikin luo saareen.

Vastaan otto oli rehti, ei riehakas, kuten olin odottanut. Armeijasta kertomisessa meni suurin osa ajasta, se kiinnosti poikia, olihan se edessä kaikilla. Minulla ei ollut evästä matkassa, oli vain taskumatti povitaskussa ja tupakat, polttamisen olin oppinut sotaväessä. Pojat olisivat halunneet opetella polttamaan ja tinkivät tupakkaa, mutta minä miehenä en antanut, en ottanut sitä "syntiä" kontolleni, niin kuin pojille sen sanoin.

Kesä meni hakiessa paikkaansa mihin kuuluisi. Suurin ylpeyden aihe oli, pääsin miesten lentopalloporukkaan. Myös kylän tapahtumiin oli minulla, kuin annettu oikeus osallistua miesten kirjoissa.

Kävin saarella vielä toisenkin kerran, nytkin päiväselti molemmat teltat olivat pystytetty, olisi sopinut. Katselin ja kuuntelin poikien kesästä, rivien välistä kuulosti, että saarella olisi vierailut "hienohelmoja", joten senkin takia en halunnut olla häiritsemässä. Toisella käyntikerralla lahjoitin pojille ikioman saaripallon, lentopallopeiliä varten ja oitis raivattiin kenttä ja päästiin harjoittelemaan.

Oli haikeatunne lähtiessä saaresta, jonne kaverit jäivät rannalle vilkuttamaan, samaa saattoi olla kavereillakin, jotenkin oli tunnelma odottava, jotain tapahtuu, mutta mitä.

En tiennyt silloin soutuessani järven yli kotirantaan, että kävin viimeisen kerran nuorena tuossa niin rakkaaksi tulleessa saaresta. Yhteys kavereihin katkesi, mutta ilokseni kuulin, että kaverit jatkoivat perinnettä, eihän ole mitään mukavampaa, kuin lämpimät ”letut” kannon päässä odottavat syöjiä päiväkahvin kanssa.

– Näitä muistelin yksikseni iltoja ja ainakin viikonloppuja viettäessäni. Ja ne leikit, myös uhkarohkeat temput joita tekemällä pyrittiin arvoasteikon ylenemiseen. Kuten se temppu jonka tein eräänä kesänä, seurauksia ajattelematta;

Raukkamainen teko

Oli normaali viikonloppu saaresta, ainoa poikkeama, tuuli oli erikoisen voimakas ei pystytty nuotiotakaan tekemään palovaaran pelossa. Siinä kalliolla istuessa huomattiin vene, tavallinen soutuvene kellui aallokossa keskellä järveä, kiikarit esiin ja katsomaan ketkä ovat rohkeita veneilijöitä. Tuttujahan ne, naapurin kaksi vanhaa poikaa, ikä-miehiä jo vanhoja, olivat lähteneet ongelle, tiesivät, kala syö tuulella.

– Mitäs sanotte pojat jos käyn säikäyttämässä papparaisia, kysyi Pete ja viittasi kädellään järvelle päin?

– Venettä et saa, upotat sen kumminkin Valtteri sanoi.

– En minä venettä tarvitse, eihän tästä ole, kuin parikilometriä, uimalla minä meinasin,

– Sen kun, kuka käypi kotonasi ilmoittamassa, että olet hukunut, meistä ei kukaan saat itse käydä ilmoittamassa, että järjestävät hautajaiset ja sitten menet hukuttamaan itsesi,

– Kake sanoi eikä näyttänyt yhtään huvittuneelta.

Ei pojat ei huolta, pankaa kahvi tulelle tulen siihen takaisin.

Että tilanteeseen saisin tarpeeksi jännittävyttä, hyppäsin saman tien kalliolta veteen ja lähdin uimaan selälle päin. Huomasin heti ettei yritykseni tulisi olemaan helppo, mutta peruttaakaan ei voi, menetän sen auktoriteettini joka minulla nyt on, joten temppu tehdään ja sillä siisti.

Aallokko oli mahtavaa ja vastaista, ajattelin, nyt ei kannata voimia tuhlata uimalla vaste aaltoja, vaan luovia ja tulomatka olisi myötäistä, helpompaa. Aallokon suojassa pääsin niin kuin olin suunnitellut, kalamiesten veneen luokse. Miehet olivat niin uppoutuneita onkimiseen, etteivät huomanneet minua ennen, kuin tartuin veneen laitaan.

– Miehet ne on lähtenyt ongelle, sanoin.

Ei tullut vastausta, miehet pyörähtivät salamana minuun päin, tuijottivat suut ja silmät ammollaan, kuin ilmestyskirjan pirua. Älysin, minkä älyttömän tempun olin tehnyt, säikäyttänyt vanhat miehet henkijieveriin.

Minäpä tästä jatkan matkaani, kalaonnea vaan teille. Olin hyvilläni, kun en saanut aiolla päähäni, vaikka sen olisin ansainnut. Liukenin aaltojen sekaan näkymättömiin ja tulin myötätuulessa melko helposti takaisin, kaveritkin huomasivat minut vasta aivan lähellä rantaa.

– Onko se kahvi keitetty kysyin, en saanut nytkään vastausta?

– Vielä sinulle kahvit, hullu sinä olet, koppiin saisivat laittaa, menet ja pelottelet vanhat miehet, saattavat vielä kuolla järkytykseen, Valtteri manasi minua.

Ei ollut poikien tervetulo toivotus mieltä ylentävä, sain itse keittää kahvit, ja melkein itsekseen sain juodakin. Kaverit kertoivat kiikareilla katsoneen, kuinka miehet olivat säikähtäneet ja lähteneet saman tien rantaan.

Kaverit pakkasivat varusteensa, näin, että oli poislähdön aika se viikonloppu oli siinä. Vene työnnettiin vesille sillä kiireellä, että meinasin oikeasti jäädä kyydistä.

– Ai kelpaako venekyyti, arveltiin josko jätetään sinut uimaan, saisit sitä lajia suurimpaan tarpeeseen. Koko matkan sain kuulla naljailua, ei auttanut vaikka lupasin soutaa kotirantaan saakka. Rannassa ei keskusteltu mitään, ei edes seuraavasta viikonlopuista ja retkestä saareen.

Pahin oli vielä edessä, tiesin sen, vaikka miten yritin hidastella, kotiin meno, oli se tehtävä ennemmin tai myöhemmin. Vanhempien ilmeistä näin, pahin on käynyt toteen, sana on kulkenut ja on tuomion aika.

Vanhemmat käyttäytyivät erikoisilta, normaalisti tilanne olisi, että isä olisi hakenut tai haettanut, koivunoksan, vihmonut pitkin selkää ja kysynyt tiesinko mistä tämä rangaistus oli. Nyt vanhemmat olivat pidättyväisiä, aivan, kuin eivät osaisi päättää, onko tapahtunut hyvää vai pahaa. Alkoi elämässäni uusi kasvatus ja kurituksen aika.

– Isä otti naamalleen vakavan ilmeen ja sanoi:

– Kuulehan Pete, olet jo isomies ja on tullut aika ottaa vastuu tekemisistään ja tämänpäiväinen vanhojenmiesten säikyttelemisen ei ole kunnonmiehelle sopivaa käytöstä. Siispä nyt saat itse hoitaa asian korjaamisen, sinulla on kaksi vaihtoehtoa: Joko menet ja pyydät anteeksi molemmilta miehiltä sopien, kuin miehet, saaden anteeksi ja hyvänmielen, tai et tee mitään, jää asia kaivamaan mieltäsi koko loppuiäksesi, katkeroittaen välit itsesi ja naapureitten välillä.

Oli ensimmäinen kerta, kun minua sanottiin ”mieheksi” ja annettiin miehen vastuu, se tehoi.

Päätös anteeksipyyttämisestä syntyi minussa helposti ja nopeasti, minä teen sen, olen mies. Saman tien lähdin naapuriin ja ihmettelin, kuinka helppoa oli mennä tällaiselle asialle, mutta olinhan ”mies”.

Naapurin ”sedät” olivat kaloja perkaamassa, niitä onkikaloja.

– Päivää, jo toisen kerran tänä päivänä. Ei kuulunut vastausta.

– Niin sitä varten minä, kun siellä järvellä sillä tavalla, tuota tahallani teitä, tuota naapureita, hyviä naapureita, säikyttelin. Minä haluan pyytää anteeksi, molemmilta, hyviltä, mukavilta

naapureilta, olen mies ja pyydän, että sovittaisiin niin kuin miehet, jotta ei jäisi kaunaa, näin miesten kesken.

– Noo, mitäpä tuosta, ei pahempaa ollut sattunut, niin kuin luultiin ja sen ”tähen” käytiin tullessa teillä sanaa tuomassa, jos vaikka hukkunut, tietäisivät naarata.

– Hyvinhän tuo, jos lähetään, kahvit, tuli nuo kalatkin peratuksi, oli sopivasti, kun ei keritty liikaa onkia, piti lähteä pois, kun... niin.

Sinä päivänä minusta tuli ”mies”

Mieheksi tuleminen ottaa veronsa, niin tässäkin tapauksessa, päinvastoin kuin olin luullut, kavereitten silmissä minusta tuli itseään kehuva, ylvästelijä, olevinaan oleva rehentelijä, en saanut kavereiden kunnioitusta, jäin yksin.

Näitä muistoja kesäpäiviltä jäi minulle paljon; hyviä ja vähemmän hyviä. Näistä muistoista valitsen muisteltavaksi, iloisen tai surullisen, mielialan mukaan.

Elän vieläkin hyvin usein muistoissani ”Omalla saarella”

Elämä kuljettaa, niinhän sitä sanotaan

Tuli talvi, se talvi oli erikoisen pitkä, minulle joka olin edelleen ”väliinputoja”. Minä en ollut vielä oikea mies enkä enää nuorikaan, olin irrallaan elämässä ilman otetta, tuulen viemä. Kokotalven suunnittelin, mitä tekisin ensikesänä, jotakin on tehtävä, että saan mielelleni rauhan, miettiessä talvi meni, tuli kevät kuume nousi, lähtökuume.

Päivä oli lämmin, kesäinen, minun oli hyvä lähteä imin itseeni kukkivanluonnon, kaikki ne ihanat tuoksut, vain sydän jäi se ei lähtenyt mukaan.

Sydämättömänä, orpona kiertelin kesän tätä isienmaata. Moni paikkakunta tuli tutuksi, niin hyvässä kuin pahassa, olin yksin, kaikki olivat minut jättäneet, tai minä olin jättänyt. Vain yksi ei jättänyt, ikävä.

Kulkuri

Alkoi olla kesän syksyvuoli, kun ikäväni sai kunnon lisän ikävän-nälkään. Etelänkaupunki oli tyhjentynyt viikonlopuksi, asukkaat olivat lähteneet maalle mökeilleen, olihan ehkä viimeinen kaunis viikonloppu. Istuin melkein tyhjässä kahvilassa puolipäiväkahvia juoden ja sanomalehteä katsellen. Eihän minulle omaa lehteä tullut, eihän ollut osoitettakaan jonneka lehden jakaja olisi sen tuonut, joten näin lehtiutiset milloin missäkin ja yleensä vanhoina. Niin nytkin, lehti oli melkein viikon vanha, mutta sillä ei väliä minulle lehdessä oli aivan uusi uutinen.

”Saari on palanut”

Se oli paukku, siinä luki minun kotikyläni nimi. Luin tuon kymmenen sentin uutisen ainakin kymmenen kertaa, ennen kuin annoin itseni ymmärtää, ”meidän” saari on palanut.

Lopuksi päätin ottaa lehden tai ainakin sen uutisen mukaani.

Kun minulla oli aikaa, selailin sitä nuhruista lehteä näkemättä mitään, kunhan vain katselin jotain tehdäkseeni. Kunnes heräsin, kuin horroksesta, lehdessä oli kotikyläni nimi ja toisen kerran. Minun piti nipistää itseäni, onko tämä totta, vai jotakin pilaa, totta se oli. Otsake, ”mies sai ketun juoksemalla kiinni” ja miehen nimi, naapurin isännän nimi. Myös se oli kymmenensenttiä pitkä uutinen, jossa selostettiin, kuinka isäntä yllätti ketun viljapellosta jossa ketun oli vaikea päästä pakoon.

Hauskinta jutussa oli loppu ”kaneetti”. Isäntä muisti, että ketusta maksetaan tapporahaa, niinpä hän oli mennyt nimismiehen tykö ketun-nahka kainalossa ja esittänyt asiansa.

– Nimismies kysyi; Onko teillä aseenkantolupa matkassa, tarvitaan numero tähän anomukseen?

– Ei ole, ei ole asettakaan, isäntä tuumi.

– No jollakin aseellahan olette ketun hengiltä saanut?

– Juoksemalla otin kiinni ja murjoin hengiltä.

– No, ainakin metsästyslupa tarvitaan, onhan teillä sellainen?

– Ei ole, kun minä en metsästä.

--Nyt on asiat sillä tavalla, että minun täytyy kirjoittaa teille sakko, luvattomasta metsästyksestä, tuumi nimismies.

Loppujen lopuksi, nimismies oli ehdottanut,

– Asia on sen verran erikoinen, että unohdetaan, tapporaha ja sakko, niin kumpikin jää omilleen.

Näitä uutisia, siinä kahvilanpöydässä miettiessäni, selkeni ajatus, minä lähdän kotiin.

Oma saari

Kaikesta merkittävästä asiasta kuluu aikaa, niin myös tästä.

Oli kulunut melkein viisikymmentä vuotta ensimmäisestä saarireissusta, oli juhannus ja omankylän kokolle oli sattumoisin tulleet, kuka mistäkin, kaikki ”saarikaverit”, tuumittiin siinä, tehtäiskö vielä yksi saarireissu? No se asia jäi hautumaan ja hautui niin, että se toteutui, ei sinä kesänä, vaan seuraavan.

Se reissu oli erilainen, kuin ne edelliset.

Reissulle lähdettiin kuten ennenkin, jännitystä oli samalla tavalla, eväät piti miettiä ja pakata, jos ei vaimo tehnyt, niin kuin useimmalla teki, äiti ei ollut tekemässä kenellekään. Pojat olivat säilyttäneet entiset teltat jotka otettiin matkaan. Joku oli muistanut ne madot, ne jotka aikoinaan ensireissulla unohtuivat. Saareen mentiin, kuin ennenkin, mutta moottorilla, ei tarvinnut soutaa.

Teltat pystyyn, nuotio palamaan ja kahvipannu siihen lämpiämään. Ensimmäisenä toimenpiteenä ennen näitä, oli tärkein toimenpide, kaivettiin repusta eväät, ne kirkkaat ”kahvimaidot”, tervetuliaismaljat. ensimmäiset maljat otettuamme taisi muistot tulla mieleen, oltiin vaitonaisia, kunnes joku huomasi, kahvi menee yli.

Onkimadot saivat olla rauhassa, oli paljon kerrottavaa, missä olet ollut, entä sinä... Mieleen jäänein kohta muisteluissa oli, eväiden vertailu; Muistatko, vertailtiin silloin eväitä, kenellä oli palvia leivänpäällä, makkarasta puhumattakaan, ei ollut kaikilla maitoakaan, kirkkaasta tietoaakaan, nyt vertaillaan kenellä on suurin ”tosetti”..

Yö oli pitkällä, taisi olla aamu, kun uni ja telta kutsui.

Aamu valkeni aikaisin, samaan tahtiin heräilivät miehetkin,

– Nukuttiko hyvin, kysyi Kake kahvipannu kädessä ja kahvi valmiina.

Melkein kaikki olivat sitä mieltä, että maa oli pehmeämpää silloin aikoinaan, nyt kivet painoivat, ettei uni tullut vaikka kuinka olisi kylkeä kääntänyt. Ei tuo reumatismi antanut rauhaa, kolotti koko ajan, tuumi useampi meistä.

Aamukahvi auttoi asiaa ja pienet ”tömpsyt.

– Jonkun oltava paastolla joka vie meidät kotiin, tai joudutaan olemaan kesä täällä, vaikka kyllähän se meiltä kävisi, soitetaan ”pitsa” poika tuomaan joka päivä evästä, tuumi Kake ja kaateli kahvia.

Entäs ne ilot, näyttää autiolta tämä saari, tuskin on ilotaloakaan, kun ei ole muitakaan palveluja, veisteli Valtteri?

Taidat olla hieman myöhässä Teppo sanoi, vai tarkoititko palvelutaloa? Mutta ennen kuin lähdetään, tehdään tuonne syrjemmälle kivinen muistomerkki, jää jotain kerrottavaa lapsenlapsille, voivat käydä paikassa jossa ukkikin on käynyt. Saari on meidän unelmien saari, vieläkin. Ehkä ensikesänä...

Omasaari Pete / Taisto